

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ใช้แรงงานไทยในประเทศอังกฤษ กรณีศึกษา ผู้ใช้แรงงานในภาคบริการ ณ กรุงลอนดอน ได้ใช้วิธีการเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quality Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน สาเหตุและกระบวนการเคลื่อนย้ายแรงงาน การวางแผนชีวิตและปัญหาอุปสรรค ในการทำงานและการดำเนินชีวิตของผู้ใช้แรงงานไทยในประเทศอังกฤษ ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ต้องการศึกษากลุ่มผู้ใช้แรงงานไทยที่เข้าไปทำงานโดยได้รับใบอนุญาตเข้าทำงาน (Work Permit) และนักเรียนนักศึกษาไทยประเภทเต็มเวลา (Full-Time Student) ที่ทำงานในภาคบริการ (Services) ณ ประเทศอังกฤษ โดยถูกต้องตามกฎหมาย และมีระยะในการพำนักในประเทศอังกฤษมากกว่า 3 เดือนขึ้นไป เท่านั้น ซึ่งไม่รวมถึงกลุ่มคนไทยที่เป็นผู้ประกอบการ หรือคนไทยที่ไปเรียนคอร์สระยะสั้น ในประเทศอังกฤษ แล้วทำงาน Part-Time และกลุ่มที่ไปทำงานโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ไม่สามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรที่จะนำมาใช้ในการวิจัยได้อย่างชัดเจน (Infinite Population) โดยเลือกใช้สูตรเพื่อการคำนวณตัวอย่าง ที่ต้องการตัวอย่างไม่มากนักและใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงลึกคือใช้ได้ทั้งวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นได้ 7 % (0.07) (อภิรักษ์ จันตะนี, 2006 :35)

$$\text{ให้ } S = 1.96 \text{ (สำหรับความเชื่อมั่น 95\%)} \\ d = 0.07 \text{ (คลาดเคลื่อนได้ 7\% หรือ } = 0.07)$$

$$n = \frac{1}{\frac{3.84(0.07)^2}{(1.96)^2}} \\ n = \frac{1}{0.0048979} = 204.17$$

โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 204 ราย

ตามรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quality Data) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้เท่ากับ 204 คนและใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการการเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) และจากกลุ่มเดียวกันนี้ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ผู้ทำการศึกษาได้คัดเลือกตัวอย่างแบบยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purpose Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับแนวคิด จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์การศึกษานั้นคือการที่เราเลือกใครเป็นผู้ให้ข้อมูลก็เพราะข้อมูลที่บอกเราได้มากและเป็นประโยชน์ในการวิจัย โดยเรียกคนเหล่านั้นว่า Key Informants (ชาย โปสิตา, 2004 :126) โดยวิธีการจัดสรรโควตา (Quota Sampling) มาเพื่อวิเคราะห์อีกจำนวน 12 คน

3.2 ประเภทของข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาเรื่อง“การตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงาน และคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ใช้แรงงานไทยในประเทศอังกฤษ” ยังไม่เคยมีใครศึกษาเกี่ยวกับแรงงานประเภทนี้มาก่อนทำให้ยากในการเข้าถึงข้อมูล ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงที่สุดผู้ทำการศึกษาต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ในหลายลักษณะด้วยกัน ซึ่งอยู่ในกรอบของการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และเชิงปริมาณ (Quality Data) ข้อมูลที่นำมาใช้แบ่งออกได้เป็น 2 แหล่งที่มา

1) **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาเอง ได้แก่

- **การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)** จากเนื้อหาที่กล่าวมาในข้างต้นผู้ทำการศึกษาเองได้ตัดสินใจเดินทางไปยังประเทศอังกฤษเพื่อไปศึกษาทางด้านภาษา และทำงานโดยผ่านทางวีซ่านักเรียน (Student Visa) ตามสถานที่ที่สามารถได้ข้อมูล ได้แก่ ร้านอาหารไทย หรือร้านนวดแผนไทย ณ กรุงลอนดอน เพื่อสัมผัสกับประสบการณ์จริง ข้อมูลที่เป็นจริง และเกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด
- **การสัมภาษณ์ (Interview)**) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured) ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคล การเคลื่อนย้ายแรงงาน การตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงานทั้ง 5 ด้าน และคุณภาพชีวิตการทำงานทั้ง 4 ด้านของผู้ใช้แรงงานในประเทศอังกฤษ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา ได้แก่ กลุ่มผู้ที่เข้าไปทำงานยังสหราชอาณาจักรอังกฤษ ทั้ง 2 ประเภท คือ

- กลุ่มที่เข้าไปทำงานยังสหราชอาณาจักรอังกฤษโดยมีใบอนุญาตเข้าทำงาน (Work Permit/Point Base System)แบบถูกต้องตามกฎหมายการทำงานในสหราชอาณาจักร
- กลุ่มที่เข้าไปศึกษา และทำงานยังสหราชอาณาจักรอังกฤษ โดยใบผ่านเข้าแดนแบบวีซ่านักเรียน (Student Visa) ประเภทชั้น 4(Teir 4)เพื่อการเข้าไปศึกษาและทำงานในสหราชอาณาจักร
- การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด (Open – Ended and Closed – Ended Question)โดยชุด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยไม่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเอง แต่มีผู้อื่นหรือมีหน่วยงานได้รวบรวมข้อมูลไว้แล้ว ได้แก่

- ข้อมูลเชิงวิชาการ เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารวิชาการ แนวคิดทฤษฎี สถิติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่กรอบแนวคิด และแนวทางในการดำเนินการศึกษา
- ข้อมูลแสดงข้อเท็จจริงประกอบการวิเคราะห์ เป็นการค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานโดยทั่วไปที่มีอยู่ในสังคม เช่น ข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet) เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลที่ใหม่ และแพร่หลายในอินเทอร์เน็ตผู้ศึกษาจึงใช้ข้อมูลในส่วนนี้ในการเสนอข้อมูลและเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาในงานวิจัยนี้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ใช้แรงงานไทยในประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษ”มีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณ (Quality Data) และเชิงคุณภาพ(Qualitative Data) ดังนั้นสามารถแบ่งเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็นดังนี้

1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยข้อคำถาม ปลายปิดและปลายเปิดจำนวน 1 ชุด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพก่อนเดินทางไปทำงานในประเทศอังกฤษ รายได้ต่อเดือนก่อนเดินทางไปทำงานในประเทศอังกฤษ ความรู้ทางด้านภาษาก่อนเดินทางไปทำงาน ประเภทของใบอนุญาตที่ขอครั้งแรก ประเภทของใบอนุญาตปัจจุบัน ประเภทของงานที่ทำ ประเภทของนายจ้าง การจ้างงาน จำนวนวันทำงาน ชั่วโมงทำงาน ค่าจ้าง

และสวัสดิการ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ลักษณะที่พักออาศัย ค่าใช้จ่ายสำหรับที่พัก ความบันเทิง เงินเก็บออม และจำนวนรายได้ที่ส่งกลับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุ กระบวนการเคลื่อนย้ายแรงงาน ได้แก่ สาเหตุที่เลือกเข้ามาทำงานในประเทศอังกฤษ วิธีการเดินทาง ขั้นตอนในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบ แบบสอบถามในด้านการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ จาก 1 น้อยที่สุด 2 น้อย 3 ปานกลาง 4 มาก และ 5 มากที่สุด ผู้ศึกษาได้ใช้กรอบแนวคิดการศึกษาการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงานซึ่งดัดแปลงมาจาก แบบวัดเป้าหมายส่วนบุคคลทั้ง 4 ด้านของวราวรรณ์ บุญสะซึ่งได้แก่ 1. การตั้งเป้าหมายทางด้านการต้องการด้านรายได้ 2. การตั้งเป้าหมายทางด้านการต้องการความก้าวหน้า 3. การตั้งเป้าหมายทางด้านการต้องการดำเนินชีวิตด้านครอบครัว และ 4. การตั้งเป้าหมายทางด้านการมั่นคงทางอาชีพ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบ แบบสอบถามในด้านคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ จาก 1 น้อยที่สุด 2 น้อย 3 ปานกลาง 4 มาก และ 5 มากที่สุด ผู้ศึกษาได้ใช้กรอบแนวคิดการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของ Richard E. Walton และตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตการทำงาน มาประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมกับงานวิจัยซึ่งประกอบด้วยคุณภาพชีวิตการทำงานทั้ง 4 ด้าน คือ 1. สภาพการทำงานที่ปลอดภัยถูกสุขอนามัย 2. การยอมรับทางสังคมในหน่วยงาน 3. สิทธิและการคุ้มครองแรงงาน และ 4. ความสัมพันธ์ของชีวิตการทำงานกับการดำเนินชีวิต

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามถึงปัญหาของผู้ใช้แรงงานไทยในภาคบริการขณะพำนักอยู่ในประเทศอังกฤษ

2) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ใช้สัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคล การเคลื่อนย้ายแรงงาน การตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงานทั้ง 4 ด้าน และคุณภาพชีวิตการทำงานทั้ง 4 ด้านของผู้ใช้แรงงานในประเทศอังกฤษ

3) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เป็นการสังเกตที่ผู้ทำการศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในปรากฏการณ์ เป็นการสังเกตอาการต่าง ๆ ขณะสัมภาษณ์ พูดคุย พฤติกรรมในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน สภาพที่พักออาศัย รวมถึงรูปแบบในการดำเนินชีวิตอีกด้วย

4) เทปบันทึกเสียง และสมุดจดบันทึก

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณแบ่งลักษณะการวิเคราะห์ได้ดังนี้ คือ

1.1) ในวิเคราะห์ระดับการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงานของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย ผู้ศึกษาใช้ได้มาตรวัดระดับความคิดเห็นแบบ Likert Scale ซึ่งเป็นมาตรวัดทัศนคติ ที่กำหนดความสภาพความเป็นจริงของบุคคลออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 1998: 107) โดยการให้คะแนนการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงาน และคุณภาพชีวิตการทำงาน จะมีข้อคำถามที่เป็นทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งมีการกำหนดคะแนนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละ

2. ข้อมูลลักษณะการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงาน และคุณภาพชีวิตการทำงานจะทำการวิเคราะห์ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มาแปลความหมายระดับการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน

3. ในวิเคราะห์ระดับการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงาน และคุณภาพชีวิตการทำงาน ผู้ศึกษาใช้ได้มาตรวัดระดับความคิดเห็นแบบ Likert Scale ซึ่งเป็นมาตรวัดทัศนคติ มีการกำหนดคะแนนดังต่อไปนี้

หมายเลขคำถาม	คะแนนของ	คะแนนของ
	คำถามทางบวก	คำถามทางลบ
เลือกหมายเลข 1	1	5
เลือกหมายเลข 2	2	4
เลือกหมายเลข 3	3	3
เลือกหมายเลข 4	4	2
เลือกหมายเลข 5	5	1

กำหนดเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนเป็น 5 ระดับโดยใช้สูตรการหาค่าพิสัยตามช่วงชั้น คือ

$$\frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนระดับชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ดังนั้นจะได้เกณฑ์ในการแบ่งระดับความคิดเห็นต่อการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงาน และคุณภาพชีวิตการทำงานได้ดังนี้

มากที่สุด	ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย	4.21 – 5.00
มาก	ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย	3.41 – 4.20
ปานกลาง	ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย	2.61 – 3.40
น้อย	ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย	1.81 – 2.60
น้อยที่สุด	ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย	1.00 – 1.80

1.2) วิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงานกับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ใช้แรงงานไทยในภาคบริการ ณ ประเทศอังกฤษ ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

1.3) การศึกษาครั้งนี้แบ่งระดับคุณภาพชีวิตการทำงานเป็น 2 ระดับ คือ ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานสูง และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับต่ำ ผู้ศึกษาได้นำคำตอบจากข้อคำถามปัจจัยชีวิตแต่ละข้อมาแบ่งระดับการตั้งเป้าหมายชีวิตการทำงาน และคุณภาพชีวิตจากค่ามัธยฐาน (Mediam) จากสูตร

$$\text{ตำแหน่งของมัธยฐาน} = \frac{N+1}{2}$$

$$\text{มัธยฐานของคำตอบแต่ละข้อ} = \frac{5+1}{2} = 3$$

ดังนั้นจากคำตอบของแต่ละข้อ สามารถแบ่งระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ได้ดังนี้

คะแนน	ระดับ
1.00 - 3.00	ต่ำ
3.01 - 5.00	สูง

1.4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของผู้ใช้แรงงานกับระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยนำสถิติ T-Test มาใช้ในการทดสอบโดยกำหนดค่าเฉลี่ยที่ใช้ในการทดสอบไว้ที่ 3.01 และกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

2) ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลแบบเชิงลึก หรือข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ อุปนัย (Analytic Inductive) สุภางค์ จันทวานิช ได้อธิบายว่า (สุภางค์ จันทวานิช

2003:131) ส่วนการวิเคราะห์ซึ่งเกิดจากการตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรม หรือ ปรากฏการณ์ที่มองเห็น แล้วลงมือสร้างข้อสรุป ซึ่งผู้วิจัยจะต้องทำตลอดเวลาไม่ใช่สร้างข้อสรุปในตอนท้ายเท่านั้นข้อสรุปที่ได้จะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานในงานวิจัยชาย โพลิตา (ชาย โพลิตา, 2547:380) ได้อธิบายขั้นตอนนี้ว่า นักวิจัยจะไม่เล่นกับข้อมูลดิบอีกต่อไป แต่เป็นการยกระดับข้อมูลเหล่านั้นสู่ข้อค้นพบซึ่งเชื่อมโยงกับข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อค้นพบในระดับนี้ในการสรุปเนื้อหาใจความในส่วนที่ต้องการเพื่อการเชื่อมโยง อธิบาย ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตการทำงาน และการวางแผนเป้าหมายชีวิตอันนำไปสู่ความเข้าใจ ปรากฏการณ์ที่เป็นจริง และวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอ และสรุปข้อมูล